HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

1 iulie 2009 *

În cauzele conexate T-273/06 și T-297/06,

ISD Polska sp. z o.o., cu sediul în Varșovia (Polonia),

Industrial Union of Donbass Corp., cu sediul în Donețk (Ucraina), reprezentate inițial de C. Rapin și E. Van den Haute și ulterior de C. Rapin, E. Van den Haute și C. Pétermann, avocați,

reclamante în cauza T-273/06,

ISD Polska sp. z o.o. (fostă Majątek Hutniczy sp. z o.o.), cu sediul în Varșovia, reprezentată inițial de C. Rapin și E. Van den Haute și ulterior de C. Rapin, E. Van den Haute și C. Pétermann, avocați,

reclamantă în cauza T-297/06,

* Limba de procedură: franceza.

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de domnul C. Giolito și de doamna A. Stobiecka-Kuik, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect cerere de anulare în parte a Deciziei 2006/937/CE a Comisiei din 5 iulie 2005 privind ajutorul de stat C 20/04 (ex NN 25/04) în favoarea producătorului de oțel Huta Częstochowa SA (JO 2006, L 366, p. 1), în măsura în care prin aceasta anumite ajutoare sunt considerate incompatibile cu piața comună și prin care se impune Republicii Polone recuperarea acestora,

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a opta),

compus din doamna M. E. Martins Ribeiro, președinte, domnii S. Papasavvas și A. Dittrich (raportor), judecători,

grefier: doamna K. Pocheć, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 septembrie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

1 Conform articolului 8 din Protocolul nr. 2 privind produsele CECO la Acordul european din 16 decembrie 1991 de instituire a unei asocieri între Comunitățile Europene și statele lor membre, pe de o parte, și Republica Polonă, pe de altă parte (JO 1993, L 348, p. 2, denumit în continuare „Protocolul nr. 2”):

„(1) Sunt incompatibile cu buna funcționare a acordului, în măsura în care pot afecta schimburile dintre Comunitate și Polonia:

[…]

(iii) ajutoarele publice de orice natură, cu excepția derogărilor autorizate în temeiul Tratatului CECO.

[…]

(4) Părțile recunosc că în primii cinci ani după intrarea în vigoare a acordului și prin derogare de la alineatul (1) [punctul] (iii) [Republica] Polonă este autorizată în mod excepțional, în ceea ce privește produsele «oțel CECO», să acorde un ajutor public pentru restructurare, cu condiția ca:

— programul de restructurare să fie legat de un plan global de raționalizare și de reducere a capacităților în Polonia;

— acest ajutor să contribuie la viabilitatea întreprinderilor beneficiare în condiții normale ale pieței la sfârșitul perioadei de restructurare;

— cuantumul și importanța acestui ajutor să fie limitate la nivelurile strict necesare pentru restabilirea acestei viabilități și să fie diminuate progresiv.

Având în vedere situația economică a [Republicii] Polone, Consiliul de asociere decide asupra posibilității de prelungire a perioadei de 5 ani prevăzute." [traducere neoficială]

2 Decizia nr. 3/2002 a Consiliului de asociere UE-Polonia din 23 octombrie 2002 prin care s-a prelungit perioada prevăzută la articolul 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2 (JO 2003, L 186, p. 38) a prelungit cu încă 8 ani, începând cu 1 ianuarie 1997, sau până la data aderării Republicii Polone la Uniunea Europeană perioada în care Republica Polonă era autorizată în mod excepțional, în ceea ce privește produsele „oțel", să acorde un ajutor

public pentru restructurare, conform modalităților prevăzute la articolul 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2. Articolul 2 din decizie prevede:

„[Republica] Polonă prezintă Comisiei […] un program de restructurare și planuri de afaceri care îndeplinesc cerințele enumerate la articolul 8 alineatul (4) din Protocolul [nr.] 2 și care au fost evaluate și acceptate de autoritatea sa națională de control al ajutoarelor publice (Oficiul concurenței și pentru protecția consumatorilor).” [traducere neoficială]

3 Protocolul nr. 8 privind restructurarea industriei siderurgice poloneze, anexat la Actul privind condițiile de aderare a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană (JO 2003, L 236, p. 948, denumit în continuare „Protocolul nr. 8”), a autorizat Republica Polonă, prin derogare de la normele generale privind ajutoarele de stat, să acorde ajutoare pentru restructurarea sectorului său siderurgic, pe baza normelor stabilite în planul de restructurare și în condițiile prevăzute în acest protocol. Acesta prevede în special:

„1. Fără să aducă atingere articolelor 87 [CE] și 88 [CE], ajutoarele de stat acordate de [Republica] Polonă pentru restructurarea sectoarelor specifice din industria siderurgică poloneză sunt recunoscute ca fiind compatibile cu piața internă, cu condiția ca:

— perioada prevăzută la articolul 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2 […] să se fi prelungit până la data aderării;

— normele prevăzute în planul de restructurare în temeiul căruia a fost prelungit protocolul menționat anterior să fie respectate pe întreaga perioadă 2002-2006;

— să fie îndeplinite condițiile prevăzute în prezentul protocol și

— după data aderării, industria siderurgică poloneză să nu mai beneficieze de niciun ajutor de stat pentru restructurare.

[…]

3. Doar întreprinderile beneficiare enumerate în anexa 1 (denumite în continuare «întreprinderi beneficiare») pot beneficia de ajutoarele de stat din cadrul programului de restructurare a industriei siderurgice poloneze.

4. O întreprindere beneficiară nu poate:

(a) în cazul unei fuziuni cu o întreprindere care nu este menționată în anexa 1, să transmită beneficiile ajutorului care îi este acordat;

(b) să preia activele unei întreprinderi care nu este menționată în anexa 1 și care intră în faliment până la data de 31 decembrie 2006.

[…]

6. Ajutoarele pentru restructurare acordate întreprinderilor beneficiare se determină în funcție de justificările prevăzute în planul de restructurare a industriei siderurgice poloneze și în planurile individuale de afaceri aprobate de Consiliu. Dar, în orice caz, ajutoarele acordate în perioada 1997-2003 și cuantumul lor total nu trebuie să depășească 3 387 070 000 PLN.

[…]

[Republica] Polonă nu mai acordă niciun alt ajutor pentru restructurarea industriei siderurgice poloneze.

[…]

10. Orice modificare ulterioară a planului global de restructurare și a planurilor individuale de afaceri trebuie să fie aprobată de Comisie și, dacă este cazul, de Consiliu.

[…]

18. Dacă monitorizarea relevă faptul că:

[…]

(c) în perioada de restructurare, [Republica] Polonă a acordat industriei siderurgice și întreprinderilor beneficiare ajutoare de stat suplimentare incompatibile,

nu se aplică dispozițiile tranzitorii din prezentul protocol.

Comisia adoptă măsurile necesare pentru a solicita întreprinderilor implicate rambursarea tuturor ajutoarelor acordate cu încălcarea condițiilor stabilite în prezentul protocol.” [traducere neoficială]

4 Decizia 2003/588/CE a Consiliului din 21 iulie 2003 privind respectarea condițiilor stabilite la articolul 3 din Decizia nr. 3/2002 (JO L 199, p. 17) prevede la articolul său unic:

„Programul de restructurare și planurile de afaceri prezentate Comisiei de [Republica] Polonă la 4 aprilie 2003 conform articolului 2 din Decizia nr. 3/2002 […] îndeplinesc cerințele articolului 8 alineatul (4) [din] Protocolul [nr.] 2.” [traducere neoficială]

5 Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88] din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) prevede la articolul 6 alineatul (1):

„Decizia de a deschide procedura oficială de investigare sintetizează elementele relevante de fapt și de drept, include o evaluare preliminară a Comisiei cu privire la caracterul de ajutor de stat al măsurii propuse și indică îndoielile privind compatibilitatea acesteia cu piața comună. Prin decizie, se solicită statului membru în cauză și celorlalte persoane interesate să-și prezinte observațiile într-un termen stabilit, care în mod normal nu depășește o lună. În cazuri întemeiate, Comisia poate prelungi termenul stabilit."

6 Articolul 7 alineatul (5) din acest regulament prevede:

„În cazul în care constată că ajutorul notificat nu este compatibil cu piața comună, Comisia decide că acesta nu va fi acordat (denumită în continuare «decizie negativă»)."

7 Articolul 14 din Regulamentul nr. 659/1999 prevede:

„(1) Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar (denumită în continuare «decizie de recuperare»). Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

(2) Ajutorul care urmează să fie recuperat în temeiul unei decizii de recuperare include dobânda calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie. Dobânda se datorează de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale.

[…]”

8 Conform articolului 20 alineatul (1) din acest regulament:

„Orice parte interesată poate prezenta observații în temeiul articolului 6, în urma unei decizii a Comisiei de a deschide procedura oficială de investigare. Orice parte interesată care a înaintat astfel de observații și orice beneficiar de ajutor individual primesc câte o copie a deciziei adoptate de Comisie în temeiul articolului 7.”

9 Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 (JO L 140, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 2, p. 42) prevede la articolul 9:

„(1) Dacă nu se prevede altfel într-o decizie specifică, rata dobânzii aplicabilă recuperării ajutorului de stat acordat prin încălcarea articolului 88 alineatul (3) [CE] este o rată procentuală anuală stabilită pentru fiecare an calendaristic.

Aceasta se calculează pe baza mediei pe cinci ani a ratelor swap interbancare pe lunile septembrie, octombrie și noiembrie ale anului anterior, la care se adaugă 75 [de] puncte

de bază. În situații justificate corespunzător, Comisia poate crește rata cu mai mult de 75 [de] puncte de bază pentru unul sau mai multe state membre.

[…]

(4) În lipsa unor informații de încredere sau echivalente sau în circumstanțe excepționale, Comisia poate, în strânsă cooperare cu statul membru (statele membre) în cauză, să stabilească o rată a dobânzii aplicabilă recuperării ajutorului de stat, pentru unul sau mai multe state membre, pe baza unei alte metode și pe baza informațiilor pe care le are la dispoziție."

10 În ceea ce privește modalitățile de aplicare a ratei dobânzii, articolul 11 alineatul (2) din regulamentul menționat prevede:

„Rata dobânzii se aplică pe o bază compusă până la data recuperării ajutorului. Dobânzile acumulate pe parcursul anului precedent produc dobânzi în fiecare an următor."

Situația de fapt

11 Prezenta cauză se referă la o operațiune de restructurare a producătorului de oțel polonez Huta Częstochowa SA (denumit în continuare „HCz"). Restructurarea HCz a

avut loc între 2002 și 2005. În acest scop, activele HCz au fost transferate unor societăți noi:

— în 2002, Huta Stali Częstochowa sp. z o.o. (denumită în continuare „HSCz") a fost constituită pentru a continua producția siderurgică a HCz. HSCz a închiriat instalațiile de producție ale HCz de la administratorul judiciar și a preluat cea mai mare parte dintre salariați. Societatea-mamă a HSCz era Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o. (denumită în continuare „TFS"), o societate deținută 100 % de Trezoreria poloneză;

— în 2004 au fost constituite societățile Majątek Hutniczy sp. z o.o. (denumită în continuare „MH") și Majątek Hutniczy Plus (denumită în continuare „MH Plus"). Acțiunile acestora erau deținute 100 % de HCz. MH a primit activele siderurgice ale HCz, iar MH Plus a primit anumite alte active necesare producției;

— activele care nu au legătură cu producția (denumite „active nesiderurgice"), precum și unitatea electroenergetică Elsen au fost transferate societății Operator ARP sp. z o.o., o societate care depinde de Agencja Rozwoju Przemysłu SA (Agenția pentru dezvoltare industrială, deținută de Trezoreria poloneză), pentru a rambursa creanțele de drept public supuse restructurării (impozite și cotizații de asigurare socială).

12 Prin scrisoarea din 19 mai 2004, Comisia a informat Republica Polonă că a decis să deschidă procedura oficială de investigare cu privire la ajutorul pentru restructurare acordat producătorului de oțel HCz. Această decizie a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 12 august 2004 (JO C 204, p. 6, denumită în continuare „decizia de deschidere"), în versiunea lingvistică autentică (polonă), precedată de un rezumat în celelalte limbi oficiale. Comisia a invitat toate părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la situația de fapt și la analiza juridică incluse în decizia de deschidere. Aceasta a primit observații din partea Republicii Polone și din partea a patru părți interesate.

13 Într-un document intitulat „Declarație privind ajutoare de stat potențial acordate [HCz] și/sau [HSCz]”, din 3 februarie 2005, ISD Polska sp. z o.o. (care își desfășura activitatea la momentul respectiv sub denumirea ZPD Steel sp. z o.o., denumită în continuare „ISD”), o filială deținută 100 % de Industrial Union of Donbass Corp. (denumită în continuare „IUD”), a făcut, în cadrul unor negocieri anterioare achiziționării de către aceasta a HSCz, a MH, a MH Plus și a altor zece filiale ale HCz, următoarea declarație (denumită „garanție”):

„În cazul în care Comisia ar adopta o decizie prin care să impună [HCz], [HSCz] sau persoanei care a preluat activele [HCz] să ramburseze un ajutor public ilegal care se înscrie în cadrul ajutorului aferent programului de restructurare și în cuantum total care nu depășește 20 de milioane de [zloți polonezi], declarăm că această decizie nu ar avea deloc drept efect să ne exonereze de obligațiile care rezultă din ofertă și ne angajăm să nu prezentăm și nici să nu adresăm vreo solicitare de indemnizare îndreptată împotriva: a) administrației fiscale a Republicii Polone, b) [Agencja Rozwoju Przemysłu], c) [TFS], d) [HCz] […], legată de necesitatea rambursării ajutorului sau de orice procedură în domeniu desfășurată în fața Comisiei în urma acordării ajutorului public către [HCz]. Într-un astfel de caz, ne angajăm să procedăm de așa natură încât [MH], [MH Plus] și [HSCz], sau alte societăți, precum și succesorii în drepturi ai acestora (independent de titlul unui astfel de succesor), să ramburseze cuantumul ajutorului public ilegal stabilit în decizia Comisiei, chiar dacă această decizie s-ar referi exclusiv la [HCz].”

14 La sfârșitul procedurii, Comisia a ajuns la concluzia că, în mod contrar îndoielilor sale inițiale, măsurile având ca scop restructurarea HCz în conformitate cu dispozițiile Ustawa o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy (Legea privind ajutorul public acordat întreprinderilor care au importanță semnificativă pentru piața muncii din 30 octombrie 2002, Dz. U. nr. 213, poziția 1800, astfel cum a fost modificată) nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. În schimb, Comisia a considerat că HCz beneficiase cu diverse titluri de un ajutor de stat în perioada 1997-2002. Comisia a concluzionat că acesta era în parte compatibil cu piața comună, dar a impus rambursarea pentru partea pe care a considerat-o incompatibilă cu piața comună, și anume un cuantum de 19 699 452 de zloți polonezi (PLN) (denumit în continuare „ajutorul în litigiu”).

15 La 5 iulie 2005, Comisia a adoptat Decizia 2006/937/CE privind ajutorul de stat C 20/04 (ex NN 25/04) în favoarea producătorului de oțel HCz (JO 2006, L 366, p. 1, denumită în continuare „decizia"). Articolul 3 din decizie prevede:

„(1) Ajutorul de stat acordat de [Republica] Polonă în favoarea [HCz], în cuantum de 19 699 452 PLN, în perioada cuprinsă între 1997 și mai 2002, sub formă de ajutor pentru funcționare și de ajutor pentru restructurarea încadrării în muncă, nu este compatibil cu piața comună.

(2) [Republica] Polonă adoptă toate măsurile necesare pentru a recupera de la [HCz], [de la] Regionalny Fundusz Gospodarczy, [de la MH] și [de la Operator ARP] ajutorul menționat la alineatul (1), acordat în mod nelegal în favoarea [HCz]. Întreprinderile menționate mai sus sunt obligate în solidar la rambursarea acestui ajutor.

Recuperarea are loc fără întârziere conform procedurilor de drept național, în măsura în care acestea permit executarea imediată și efectivă a prezentei decizii. Sumele care trebuie recuperate includ dobânzile începând de la data la care a fost acordat ajutorul către [HCz] până la data recuperării acestor sume. Dobânzile se calculează în conformitate cu dispozițiile capitolului V din Regulamentul […] nr. 794/2004.

[…]"

16 La articolul 4 din decizie, Comisia aprobă propunerea de modificare a programului național de restructurare polonez, conform punctului 10 din Protocolul nr. 8, în măsura în care aceasta permite restructurarea HCz fără ajutor de stat și fără majorarea capacităților de producție.

17 Conform unui acord din data de 30 septembrie 2005, care a intrat în vigoare la 7 octombrie 2005, ISD a cumpărat de la HCz toate acțiunile MH și ale MH Plus, precum și zece filiale restante ale HCz. Printr-un contract tot din data de 30 septembrie 2005 și care a intrat în vigoare la 7 octombrie 2005, ISD a cumpărat de la TFS toate acțiunile HSCz. Astfel, ISD a devenit proprietara HSCz, a MH, a MH Plus și a altor zece filiale ale HCz.

18 Prin scrisoarea din 17 februarie 2006, Comisia a solicitat autorităților poloneze să îi precizeze ratele dobânzii pentru rambursarea ajutorului în litigiu de către debitorii solidari menționați la articolul 3 alineatul (2) din decizie. În răspunsul din 13 martie 2006, autoritățile poloneze au propus rate ale dobânzii aplicabile recuperării și o metodologie pentru calcularea dobânzilor. În special, acestea au propus să se utilizeze drept bază, pentru perioada 1997-1999, rata obligațiunilor Trezoreriei poloneze având o valoare fixă pe cinci ani, exprimate în PLN, iar pentru perioada cuprinsă între anul 2000 și până la aderarea Republicii Polone la Uniunea Europeană, rata acelorași obligațiuni pe zece ani. În plus, ținând cont de situația piețelor de capitaluri din Polonia la momentul respectiv, care era caracterizată de rate foarte ridicate, dar care scădeau rapid, autoritățile poloneze au solicitat să se efectueze o actualizare anuală a acestor rate, iar dobânzile să nu fie calculate pe o bază compusă.

19 În scrisoarea din 7 iunie 2006, adresată autorităților poloneze, Comisia a constatat că rata dobânzii aplicabile recuperării ajutorului în litigiu trebuia să fie, pentru toată perioada avută în vedere, rata obligațiunilor Trezoreriei poloneze având o valoare fixă pe cinci ani, exprimate în PLN, și că, în temeiul articolului 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 794/2004, această rată a dobânzii trebuia să fie aplicată pe o bază compusă.

20 Prin scrisorile recomandate din 7 iulie 2006 și, respectiv, din 16 august 2006, Comisia a comunicat decizia către IUD (confirmare de primire din 11 iulie 2006) și către MH (confirmare de primire din 18 august 2006). La 21 decembrie 2006, decizia a fost publicată în Jurnalul Oficial.

Procedura și concluziile părților

21 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 11 septembrie 2006, ISD și IUD au introdus acțiune în cauza T-273/06.

22 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 17 octombrie 2006, MH a introdus acțiune în cauza T-297/06.

23 Prin Ordonanța președintelui Camerei a cincea a Tribunalului din 5 decembrie 2006, cauzele T-273/06 și T-297/06 au fost reunite pentru buna desfășurare a procedurii scrise, a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii.

24 La 23 aprilie 2007, ISD și MH au informat Tribunalul cu privire la fuziunea acestora din 15 noiembrie 2006, ISD preluând toate drepturile și obligațiile aparținând MH.

25 Ca urmare a înlocuirii parțiale a judecătorilor Tribunalului, cauza a fost atribuită unui nou judecător raportor. Acesta a fost ulterior repartizat la Camera a opta, căreia prezenta cauză i-a fost, prin urmare, atribuită.

26 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a decis să deschidă procedura orală, să adreseze anumite întrebări scrise părților și să invite Comisia să depună anumite documente. Părțile s-au conformat în termenul stabilit.

27 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 3 septembrie 2008.

28 În cauza T-273/06, ISD și IUD solicită Tribunalului:

— declararea admisibilității acțiunii;

— anularea articolului 3 din decizie;

— în subsidiar, constatarea faptului că obligația Republicii Polone de a recupera ajutorul în litigiu și dobânzile menționate la articolul 3 din decizie est inexistentă și că, în consecință, cuantumurile corespunzătoare nu sunt datorate;

— tot în subsidiar, anularea articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf din decizie și adresarea din nou către Comisie a chestiunii privind dobânzile pentru adoptarea unei noi decizii în sensul anexei A la prezenta acțiune sau al oricărui alt considerent al Tribunalului cuprins în motivele hotărârii;

— în orice caz, obligarea Comisiei la plata tuturor cheltuielilor de judecată;

— în ipoteza în care Tribunalul ar decide că nu este necesar să se pronunțe, obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată în temeiul dispozițiilor coroborate ale articolului 87 alineatul (6) și ale articolului 90 litera (a) din Regulamentul de procedură.

29 Conform punctului 3 din cererea introductivă, reclamantele ISD și IUD urmăresc de asemenea să conteste scrisoarea Comisiei din 7 iunie 2006.

30 În cauza T-297/06, ISD (fostă MH, denumire care va fi menținută în această hotărâre pentru motive de claritate) prezintă concluzii identice, dar solicită în plus anularea articolului 4 din decizie.

31 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunilor ca inadmisibile;

— în subsidiar, respingerea acțiunilor ca nefondate;

— obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

Cu privire la admisibilitatea acțiunilor

32 Comisia contestă calitatea procesuală activă a reclamantelor ISD și IUD, precum și respectarea termenelor pentru introducerea celor două acțiuni. În plus, aceasta susține că stabilirea ratelor pentru recuperarea ajutorului în litigiu nu poate fi contestată în cadrul unei acțiuni.

Cu privire la calitatea procesuală activă

— Argumentele părților

33 Comisia contestă posibilitatea reclamantelor ISD și IUD de a introduce o acțiune distinctă și paralelă în raport cu cea introdusă de MH. Astfel, imperativele bunei administrări a justiției ar trebui să se opună dublei examinări a legalității unei decizii atunci când cea mai mare parte a motivelor dezvoltate de societatea-mamă sunt identice cu cele ale filialei sale. În această privință, Hotărârea Tribunalului din 22 aprilie 1999, Monsanto/Comisia (T-112/97, Rec., p. II-1277), nu ar fi relevantă. În opinia Comisiei, beneficiarul unui ajutor trebuie considerat o entitate distinctă față de acționarii săi, care are o voință proprie, astfel cum s-a recunoscut în Ordonanța președintelui Camerei întâi a Tribunalului din 11 septembrie 2006, UPC Franța/Comisia (T-367/05). În consecință, MH, în calitate de beneficiară a ajutorului în litigiu, ar putea formula o acțiune în anulare. În schimb, în lipsa unui interes distinct față de cel al MH, reclamantele ISD și IUD nu ar avea capacitate procesuală activă, întrucât nu sunt vizate individual.

34 Cu privire la IUD, Comisia subliniază că participarea la procedura oficială de investigare și calitatea de parte interesată care rezultă din aceasta nu scutesc un reclamant care este acționar al beneficiarului unui ajutor declarat incompatibil să își dovedească interesul individual de a exercita acțiunea în anulare, demonstrând în ce măsură este individualizat în mod identic cu cel în care ar fi individualizat beneficiarul.

35 Reclamantele afirmă, în ceea ce privește calitatea procesuală activă, că, potrivit unei jurisprudențe consacrate, beneficiarul unui ajutor este vizat individual de o decizie a Comisiei de declarare a ajutorului incompatibil cu piața comună.

36 În ceea ce privește ISD, reclamantele susțin că aceasta a fost obligată să garanteze, sub vechea denumire, ZPD Steel, rambursarea de către MH în special a ajutorului în litigiu menționat la articolul 3 din decizie. În consecință, este clar că decizia o afectează individual mai mult decât pe orice altă persoană, cu excepția beneficiarului ajutorului în litigiu, și că o caracterizează individual în mod analog modului în care este caracterizat beneficiarul, întrucât, în temeiul declarației sale de garanție, aceasta ar trebui să ramburseze ajutorul în litigiu.

37 În plus, în opinia reclamantelor, o societate-mamă care deține toate acțiunile și, în consecință, este proprietara a 100 % din filiala care este destinatara unei decizii, și care se află astfel caracterizată în raport cu orice altă persoană și, în special, în raport cu orice alt operator economic pe piața relevantă, este vizată individual prin decizia a cărei anulare o solicită (Hotărârea Monsanto/Comisia, punctul 33 de mai sus, punctele 58 și 59). În speță, ISD deține toate acțiunile societăților MH, MH Plus și HSCz și, în consecință, este proprietara a 100 % din aceste întreprinderi și, așadar, este vizată individual prin decizie.

38 Același argument este valabil și în privința IUD, care este proprietara a 100 % din acțiunile ISD. În plus, participarea la procedura în materie de ajutoare de stat constituie unul dintre elementele care permit să se determine că o persoană fizică sau juridică este

vizată individual prin decizia a cărei anulare o solicită. Întrucât IUD a prezentat observații în urma deschiderii, la 12 august 2004, a procedurii oficiale de investigare privind ajutorul pentru restructurare acordat HCz, aceasta ar fi de asemenea vizată individual prin decizie.

39 În sfârșit, reclamantele susțin că ISD și IUD au de asemenea un interes juridic să conteste un act care, întrucât cauzează pierderea valorii MH, aduce atingere dreptului lor de proprietate.

— Aprecierea Tribunalului

40 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că alte subiecte de drept decât destinatarii unei decizii nu pot pretinde că sunt vizate individual decât dacă această decizie le afectează în temeiul anumitor calități care le sunt specifice sau al unei situații de fapt care le caracterizează în raport cu orice altă persoană și, prin urmare, le individualizează într-un mod analog modului în care este individualizat destinatarul (Hotărârea Curții din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, 25/62, Rec., p. 197, 223).

41 Trebuie arătat de la început că, în speță, Comisia nu contestă calitatea procesuală activă a MH. Într-adevăr, întrucât MH a fost menționată în decizie ca o întreprindere obligată să ramburseze ajutorul în litigiu, nu există nicio îndoială cu privire la afectarea sa individuală.

42 În ceea ce privește ISD, trebuie constatat că, la momentul introducerii acțiunii în cauza T-273/06, aceasta încă nu fuzionase cu MH. În consecință, calitatea sa procesuală activă trebuie analizată separat de cea a MH.

43 Cu toate acestea, la momentul introducerii acțiunii, ISD era deja proprietara a 100 % din MH. În această privință, Tribunalul a considerat, în Hotărârea Monsanto/Comisia, punctul 33 de mai sus (punctul 58), că faptul că o întreprindere este proprietara a 100 % din întreprinderea destinatară a deciziei în litigiu o caracterizează, din perspectiva acestei decizii, în raport cu orice altă persoană și, în special, în raport cu orice alt operator economic pe piața relevantă.

44 Desigur, Comisia repune în discuție această jurisprudență prin invocarea Ordonanței UPC Franța/Comisia, punctul 33 de mai sus. Totuși, această ordonanță se referă, astfel cum recunoaște Comisia însăși, la cererea de intervenție a unui acționar minoritar, iar nu la acțiunea în anulare a unui proprietar care deține 100 % din acțiuni, astfel cum este situația în speță. În plus, este cert pentru părți că ISD nu este doar proprietara a 100 % din MH, ci și că aceasta a garantat rambursarea ajutorului în litigiu de către MH (a se vedea punctul 13 de mai sus). În consecință, aceasta are obligația de a garanta rambursarea ajutorului respectiv. De fapt, exact aceasta s-a întâmplat în fapt, întrucât ISD a rambursat integral ajutorul în litigiu.

45 În aceste condiții, nu se poate nega afectarea individuală a societății ISD, întrucât decizia o afectează ca urmare a unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu orice altă persoană și, prin aceasta, o individualizează într-un mod analog cu modul în care este individualizat destinatarul.

46 În sfârșit, contrar afirmațiilor Comisiei, considerente de economie a procedurii nu pot repune în discuție calitatea procesuală activă dovedită.

47 În ceea ce privește calitatea procesuala activă a IUD, este suficient de amintit că, deoarece calitatea procesuala activă a ISD este dovedită, potrivit unei jurisprudențe deja consacrate, întrucât este vorba despre una și aceeași acțiune, nu se impune examinarea calității procesuale active a celorlalte reclamante (a se vedea în acest sens Hotărârea

Curții din 24 martie 1993, CIRFS și alții/Comisia, C-313/90, Rec., p. I-1125, punctul 31, Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2003, Verband der freien Rohrwerke și alții/Comisia, T-374/00, Rec., p. II-2275, punctul 57, Hotărârea Tribunalului din 6 iulie 1995, AITEC și alții/Comisia, T-447/93-T-449/93, Rec., p. II-1971, punctul 82), și Hotărârea Tribunalului din 9 iulie 2007, Sun Chemical Group și alții/Comisia, T-282/06, Rep., p. II-2149, punctul 50.

48 În consecință, admisibilitatea acțiunii formulate de IUD nu trebuie analizată separat.

49 Rezultă că trebuie respinsă cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie, privind calitatea procesuală activă a reclamantelor.

Cu privire la caracterul tardiv al acțiunilor

— Argumentele părților

50 Comisia susține că cele două acțiuni sunt tardive, întrucât cele trei reclamante au avut cunoștință de decizie cel târziu la 10 aprilie 2006. Astfel, Comisia evidențiază că data de 10 aprilie 2006 figurează în partea de sus a fiecărei pagini a faxului cuprinzând decizia în limba polonă, anexat la scrisoarea reclamantelor ISD și IUD din 18 septembrie 2006, precum și la scrisoarea MH din 17 octombrie 2006, adresate Tribunalului, și că faxul era adresat către „Kancelaria LSW”, care la momentul respectiv era consultantul grupului IUD. Din aceasta rezultă că, ținând cont de termenul pentru considerente de distanță de 10 zile, termenul pentru introducerea acțiunilor a ajuns la scadență marți, 20 iunie 2006.

51 Cu toate acestea, Comisia recunoaște că data la care reclamanta a luat cunoștință de act nu este relevantă decât în subsidiar, și anume pentru actele care nu fac obiectul nici al unei notificări, nici al unei publicări. În această privință, Comisia constată că decizia a fost comunicată către IUD prin scrisoarea recomandată din 7 iulie 2006, cu confirmare de primire în data de 11 iulie 2006, și către MH prin scrisoarea recomandată din 16 august 2006, cu confirmare de primire în data de 18 august 2006. Comisia arată de asemenea că decizia a fost publicată la 21 decembrie 2006 în Jurnalul Oficial.

52 Totuși, reclamantele, care nu sunt destinatarele actului, nu au demonstrat în ce măsură comunicarea deciziei, care le-a fost adresată prin scrisoare recomandată, în temeiul articolului 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/99, constituia o notificare în sensul articolului 230 al cincilea paragraf CE.

53 Reclamantele constată că decizia a fost notificată către IUD la 11 iulie 2006 și că acțiunea în cauza T-273/06 a fost introdusă la 11 septembrie 2006. Decizia a fost notificată către MH la 18 august 2006, iar aceasta a introdus acțiunea la 17 octombrie 2006. ISD nu ar fi putut avea cunoștință de decizie înainte de a fi primită de IUD, la 11 iulie 2006.

54 În cuprinsul replicii, reclamantele adaugă că, din moment ce decizia a fost publicată în Jurnalul Oficial, acțiunile sunt admisibile *ratione temporis*, întrucât fie decizia trebuie notificată și le-a fost comunicată în mod corespunzător, fie decizia nu trebuie notificată și criteriul luării la cunoștință efective invocat de Comisie este subsidiar în raport cu cel al publicării în Jurnalul Oficial.

— Aprecierea Tribunalului

55 În ceea ce privește respectarea termenelor, trebuie arătat că data la care reclamantele au luat cunoștință de act nu este relevantă decât în subsidiar, și anume pentru actele care nu fac obiectul nici al unei notificări, nici al unei publicări. Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante privind interpretarea articolului 230 al cincilea paragraf CE, rezultă din modul de redactare a acestei dispoziții că criteriul datei luării la cunoștință de act ca punct de plecare al termenului de introducere a acțiunii prezintă un caracter subsidiar în raport cu data publicării sau a notificării actului (Hotărârea Curții din 10 martie 1998, Germania/Consiliul, C-122/95, Rec., p. I-973, punctul 35, și Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, BP Chemicals/Comisia, T-11/95, Rec., p. II-3235, punctul 47).

56 În cauză, decizia a fost publicată în Jurnalul Oficial din 21 decembrie 2006. În consecință, prezentele acțiuni, depuse la 11 septembrie 2006 și la 17 octombrie 2006, au fost introduse cu respectarea termenului prevăzut la articolul 230 al cincilea paragraf CE. Astfel, conform articolului 101 alineatul (1) și articolului 102 alineatele (1) și (2) din Regulamentul de procedură, termenul a expirat la 14 martie 2007, și anume după două luni, două săptămâni și zece zile de la publicarea deciziei și, în consecință, mult timp după introducerea acțiunilor.

57 Este adevărat că data publicării deciziei nu era o condiție pentru ca aceasta să producă efecte. Totuși, potrivit unei practici constante, deciziile Comisiei de închidere a procedurii oficiale de investigare a ajutoarelor în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE se publică în Jurnalul Oficial. În consecință, reclamantele puteau preconiza în mod legitim că decizia va face obiectul unei publicări (a se vedea în acest sens Hotărârea BP Chemicals/Comisia, punctul 55 de mai sus, punctele 48-51).

58 Cu privire la problema dacă scrisoarea Comisiei din 7 iulie 2006, prin care Comisia a comunicat către IUD textul deciziei, constituie o notificare în sensul articolului 230 al cincilea paragraf CE, trebuie arătat că Republica Polonă este singurul destinatar al deciziei în sensul articolului 254 alineatul (3) CE. Din moment ce reclamanta nu este

destinatara deciziei, criteriul notificării actului nu îi este aplicabil (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Olsen/Comisia, T-17/02, Rec., p. II-2031, punctul 76).

59 În orice caz, presupunând că o decizie poate fi notificată unei persoane care nu este destinatara acesteia și că respectiva comunicare a deciziei către reclamante în temeiul articolului 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/99 trebuie considerată o notificare, se impune să se constate că acțiunile au fost introduse în termenul stabilit. Astfel, în aceste împrejurări, conform articolului 101 alineatul (1) și articolului 102 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, termenul de introducere a acțiunii în cauza T-273/06 a expirat la 21 septembrie 2006, și anume după două luni și zece zile de la notificarea deciziei la 11 iulie 2006 și, așadar, ulterior introducerii acțiunii, la 11 septembrie 2006. Termenul de introducere a acțiunii în cauza T-297/06 a expirat la 30 octombrie 2006, și anume în ziua de luni care a urmat după expirarea unui termen de două luni și zece zile de la notificarea deciziei la 18 august 2006 și, în consecință, ulterior introducerii acțiunii, la 17 octombrie 2006.

60 Din aceasta rezultă că acțiunile au fost introduse în termenele prevăzute.

Cu privire la admisibilitatea acțiunii împotriva scrisorii din 7 iunie 2006

— Argumentele părților

61 Comisia susține că scrisoarea din 7 iunie 2006, în care a stabilit ratele dobânzii care trebuie aplicate pentru recuperarea ajutorului în litigiu, nu este un act atacabil. Astfel, rata dobânzii care rezultă din procedura prevăzută la articolul 9 alineatul (4) din

Regulamentul nr. 794/2004 are „aceeași valoare” precum cea prevăzută la articolul 9 alineatul (1). În consecință, aceste rate au o „valoare normativă *erga omnes*”. Așadar, reclamantele nu pot să le conteste, întrucât nu sunt afectate direct și individual.

62 Această „valoare normativă” este confirmată de faptul că aceeași rată a fost utilizată în alte decizii adresate Republicii Polone care se refereau de asemenea la ajutoare ilegale, de exemplu, în Decizia 2008/344/CE a Comisiei din 23 octombrie 2007 privind ajutorul de stat C 23/06 (ex NN 35/06) acordat de Polonia producătorului de oțel Technologie Buczek Group (JO 2008, L 116, p. 26).

63 Reclamantele evidențiază că rata stabilită de Comisie în scrisoarea din 7 iunie 2006 adresată autorităților poloneze nu are un domeniu de aplicare general pentru toate ajutoarele de stat acordate în anii anteriori aderării Republicii Polone la Uniunea Europeană. Dimpotrivă, este vorba despre o „decizie specială”, care nu se aplică în cazul HCz și care ține cont de elementele specifice ale situației sale și ale pieței acesteia.

64 Reclamantele adaugă că stabilirea ratei dobânzii aplicabile în privința recuperării ajutorului în litigiu face parte integrantă din decizie, iar nu din Regulamentul nr. 794/2004. În consecință, aceasta ar putea fi atacată în același temei precum decizia însăși.

— Aprecierea Tribunalului

65 În primul rând, în ceea ce privește caracterul obligatoriu al scrisorii din 7 iunie 2006, rezultă din modul de redactare a articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999 că ajutorul care urmează să fie recuperat include dobânda „calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie". Articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul nr. 794/2004 precizează că, în lipsa în special a unor informații necesare pentru calcularea ratei conform articolului 9 alineatul (1), Comisia poate, în strânsă cooperare cu statele membre în cauză, „să stabilească" o rată a dobânzii aplicabilă recuperării ajutorului de stat, pentru unul sau mai multe state membre, pe baza unei alte metode și pe baza informațiilor pe care le are la dispoziție.

66 Din aceasta rezultă că revine Comisiei sarcina de a stabili, cu caracter obligatoriu, deși în strânsă cooperare cu statul membru în cauză, rata dobânzii aplicabile recuperării ajutoarelor de stat. De altfel, acest caracter obligatoriu a fost confirmat de Comisie în cursul ședinței. În consecință, scrisoarea din 7 iunie 2006 trebuie să fie considerată drept un act care produce efecte juridice obligatorii în sensul Hotărârii Curții din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia (60/81, Rec., p. 2639, punctul 9), și, așadar, drept un act atacabil.

67 În al doilea rând, în ceea ce privește calitatea procesuală activă a reclamantelor, trebuie constatat că problema dacă ratele cuprinse în scrisoarea din 7 iunie 2006 au un caracter normativ sau este vorba despre o decizie individuală nu are relevanță pentru admisibilitatea acțiunii formulate în această privință. Astfel, este cert că reclamantele nu sunt destinatarele scrisorii din 7 iunie 2006. În aceste condiții, pentru a putea contesta ratele dobânzii stabilite în această scrisoare, reclamantele trebuie să demonstreze, conform dispozițiilor articolului 230 al patrulea paragraf CE, că sunt afectate direct și individual în cele două situații menționate.

68 Cu privire la condiția afectării directe, rezultă din jurisprudență că măsura comunitară contestată trebuie să producă în mod direct efecte asupra situației juridice a particularului și să nu lase nicio putere de apreciere destinatarilor care sunt însărcinați cu punerea sa în aplicare, aceasta având un caracter pur automat și decurgând doar din reglementarea comunitară, fără aplicarea altor norme intermediare (Hotărârea Curții din 5 mai 1998, Dreyfus/Comisia, C-386/96 P, Rec., p. I-2309, punctul 43). Situația este aceeași atunci când posibilitatea ca destinatarii actului să nu dea curs actului comunitar este pur teoretică, iar voința acestor destinatari de a acționa în conformitate cu actul menționat nu poate fi pusă la îndoială (Hotărârea Curții Dreyfus/Comisia, citată anterior, punctul 44; a se vedea în acest sens și Hotărârea Curții din 17 ianuarie 1985, Piraiki-Patraiki și alții/Comisia, 11/82, Rec., p. 207, punctele 8-10). În speță, scrisoarea din 7 iunie 2006 nu lăsa nicio putere de apreciere autorităților poloneze, chiar și în ceea ce privește aspectele cu privire la care acestea prezentaseră Comisiei o propunere diferită în scrisoarea din 13 martie 2006.

69 Cu privire la afectarea individuală, trebuie constatat că articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul nr. 794/2004 prevede posibilitatea Comisiei de a stabili în mod general o rată a dobânzii aplicabilă recuperării ajutorului de stat, „pentru unul sau mai multe state membre”.

70 Or, se impune constatarea faptului că, în scrisoarea sa din 7 iunie 2006, Comisia nu a stabilit o astfel de rată generală.

71 Astfel, în această scrisoare, Comisia se referă expres la decizie și stabilește rata dobânzii pentru recuperarea unui ajutor specific datorat de reclamante. Modul de redactare a scrisorii nu are o sferă de aplicare generală, ci se referă la „măsuri care trebuie adoptate în vederea punerii în aplicare a deciziei”. În plus, spre deosebire de ratele calculate conform procedurii prevăzute la articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 794/2004, rata stabilită de Comisie în scrisoarea din 7 iunie 2006 nu a fost niciodată publicată. În consecință, nu se poate considera că scrisoarea din 7 iunie 2006 are o sferă de aplicare generală.

72 În sfârșit, răspunsul Comisiei la întrebările scrise ale Tribunalului nu poate repune în discuție concluzia că, în speță, Comisia nu a stabilit rata în mod abstract și general, ci având în vedere necesitățile specifice ale deciziei. Desigur, Comisia susține că aceeași rată a fost „utilizată" în alt caz și că autoritățile poloneze au „acceptat" aplicarea aceleiași metode de stabilire a ratei. Totuși, dacă această rată a fost stabilită în scrisoarea din 7 iunie 2006 pentru toate cazurile de recuperare a unui ajutor acordat în Polonia în perioada în discuție, nu ar fi fost necesar pentru Comisie să reînceapă procedura prevăzută la articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul nr. 794/2004, nici să intre într-o „strânsă cooperare cu statul membru" și nici să invoce acordul autorităților poloneze. Aceasta ar fi putut pur și simplu să aplice rata stabilită anterior.

73 În consecință, trebuie considerat că, în scrisoarea din 7 iunie 2006, Comisia s-a limitat să stabilească rata aplicabilă pentru situația în speță și că această scrisoare le vizează individual pe reclamante, întrucât acestea au obligația să ramburseze un cuantum majorat al acestei rate.

74 Rezultă din ansamblul considerațiilor de mai sus că acțiunea formulată împotriva scrisorii din 7 iunie 2006 este admisibilă.

Cu privire la admisibilitatea celui de al treilea, a celui de al patrulea și a celui de al șaselea capăt de cerere

Argumentele părților

75 Comisia susține că al treilea, al patrulea și al șaselea capăt de cerere ale reclamantelor (a se vedea punctul 28 de mai sus) sunt inadmisibile, întrucât nu intră în domeniul de aplicare al controlului legalității întemeiat pe articolul 230 CE. Astfel, prin aceste capete de cerere se are drept scop în esență să se solicite Tribunalului emiterea unor somații.

76 Reclamantele replică faptul că aceste capete de cerere nu încalcă „caracterul de casare” al acțiunii în anulare, în măsura în care acesta implică adoptarea unei noi decizii în sensul hotărârii de anulare.

Aprecierea Tribunalului

77 Contrar afirmațiilor Comisiei, prin al treilea și al șaselea capăt de cerere nu se are drept scop să se solicite Tribunalului emiterea unor somații împotriva Comisiei. Astfel, al șaselea capăt de cerere are drept obiect obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată și este, așadar, admisibil.

78 Prin intermediul celui de al treilea capăt de cerere, reclamantele solicită în subsidiar Tribunalului să „constate” inexistența obligației Republicii Polone de a recupera ajutoarele. În această privință, trebuie constatat că, în absența unui temei juridic în tratat, Tribunalul nu are competența să judece un astfel de capăt de cerere. În consecință, acesta este inadmisibil.

79 Prin intermediul celui de al patrulea capăt de cerere, reclamantele solicită între altele Tribunalului să adreseze din nou către Comisie chestiunea dobânzilor, în vederea adoptării unei noi decizii. Or, în replică și în cursul ședinței, reclamantele au indicat că prin intermediul acestui capăt de cerere s-ar limita să prezinte o consecință logică a hotărârii în cazul în care s-ar admite cererea în anulare formulată în același capăt de cerere, consecință care este de altfel deja prevăzută la articolul 233 primul paragraf CE. În consecință, acest capăt de cerere nu are o semnificație autonomă.

Cu privire la fond

80 În cauza T-273/06, reclamantele ISD și IUD invocă șase motive, întemeiate pe erori vădite de apreciere a faptelor și pe încălcări ale dreptului acestora de a prezenta observații, ale principiului protecției încrederii legitime, ale Protocolului nr. 8, ale articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999 și ale Regulamentului nr. 794/2004. În cauza T-297/06, MH invocă patru motive identice în esență cu cele invocate în cauza T-273/06, cu excepția celui de al doilea și a celui de al treilea motiv, care nu sunt preluate.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea Protocolului nr. 8

— Argumentele părților

81 Reclamantele amintesc mai întâi că, în considerentul (108) al deciziei, Comisia a constatat că articolele 87 CE și 88 CE nu se referă în mod normal la un ajutor acordat înainte de aderare care nu mai este aplicabil după aderare. Pentru a-și justifica competența, Comisia oferă, așadar, o interpretare a punctului 6 al treilea paragraf din Protocolul nr. 8 care nu este conformă scopului acestuia.

82 În primul rând, reclamantele invocă faptul că Protocolul nr. 8 nu numai că nu se referă la întreprinderile care nu sunt enumerate în anexa 1 la acest protocol, doar cu excepția punctului 4 litera (b), ci, dimpotrivă, că acest punct prevede posibilitatea unui terț de a prelua activele unei societăți ce nu este enumerată în anexa 1 și care a beneficiat de ajutoare pentru restructurare. Astfel, scopul Protocolului nr. 8 este să împiedice cumularea ajutorului acordat uneia dintre întreprinderile beneficiare cu un alt ajutor de stat sau transmiterea acestuia către un terț. În consecință, Protocolul nr. 8 nu este o bază juridică pe care Comisia ar fi putut să se întemeieze pentru adoptarea deciziei.

83 În al doilea rând, reclamantele arată că prezumția de neretroactivitate, confirmată de dreptul internațional, și „principiul predictibilității" determină imposibilitatea aplicării retroactive a unui text, cu excepția cazului când o normă permite expres aceasta și menționează cu precizie perioada de aplicare retroactivă a textului în discuție. Or, textul punctului 6 al treilea paragraf din Protocolul nr. 8 nu prevede în mod expres un efect retroactiv. În consecință, trebuie concluzionat că acesta nu se aplică în privința ajutoarelor de stat primite anterior adoptării sale de către societăți care nu sunt menționate în anexa 1.

84 Singurul element de retroactivitate care ar putea fi identificat în Protocolul nr. 8 este referința la perioada 1997-2003, care este menționată sistematic în raport fie cu suma totală a ajutorului care poate fi acordat (punctul 6), fie cu reducerea netă a capacității la care trebuie să ajungă Republica Polonă (punctul 7). Aceasta ar însemna că respectivul calcul al ajutoarelor viitoare care vor fi atribuite întreprinderilor beneficiare după intrarea în vigoare a Protocolului nr. 8 ar trebui efectuat ținând cont în mod retrospectiv de cuantumurile ajutoarelor deja alocate, dar fără a considera în mod retroactiv ajutoarele deja acordate drept ilegale.

85 În al treilea rând, Comisia a „încălcat competența *ratione temporis* a altor instituții". Astfel, doar Consiliul de asociere și Consiliul dispun de o competență de decizie privind conformitatea programului de restructurare polonez cu cerințele articolului 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2. În caz de litigiu privind aplicarea acordului european, instituțiile comunitare ar fi putut să sesizeze Consiliul de asociere. Comisia nu a procedat deloc astfel atunci când a luat la cunoștință că HCz primise ajutoare de stat. Prin deschiderea unei investigații cu privire la ajutoarele în discuție, Comisia și-a asumat în mod nejustificat o competență de control și, în consecință, decizia acesteia ar trebui anulată pentru necompetență.

86 În al patrulea rând, reclamantele impută Comisiei că a încălcat principiul egalității de tratament în aplicarea Protocolului nr. 8. Deși HCz nu a fost declarată în mod oficial în faliment, procedura sa de restructurare ar putea fi asimilată din punct de vedere economic unui faliment. Cu toate acestea, în privința HCz și ISD (precum și în privința IUD) s-a aplicat un tratament diferit, fie din punct de vedere juridic în privința HCz, fie din punct de vedere al faptelor în privința ISD (și IUD), față de cel prevăzut la punctul 4

litera (b) din Protocolul nr. 8 pentru societatea în faliment și, respectiv, pentru terțul care preia activele acesteia.

87 În cauza T-297/06, reclamanta atacă și articolul 4 din decizie, susținând necompetența Comisiei de a decide să condiționeze modificarea „programului național de restructurare polonez” în sensul ca această modificare să nu comporte niciun ajutor de stat și nicio majorare a capacităților de producție. În plus, Comisia a interpretat în mod vădit greșit punctul 10 din Protocolul nr. 8, întrucât acesta din urmă nu conferă Comisiei puterea discreționară de a refuza ca un stat membru să adauge la „Programul național de restructurare” al acestuia ajutoare compatibile cu piața comună.

88 Comisia contestă aceste argumente.

— Aprecierea Tribunalului

89 Prin intermediul motivului întemeiat pe încălcarea Protocolului nr. 8, care trebuie analizat în primul rând, întrucât se referă la temeiul juridic al deciziei, reclamantele contestă, în esență, aplicabilitatea *ratione temporis* și *ratione personae* a normelor comunitare în materie de ajutoare de stat și competența Comisiei de a controla respectarea acestora în perioada anterioară aderării Republicii Polone la Uniunea Europeană.

90 În ceea ce privește aplicabilitatea *ratione temporis* a normelor comunitare în materie de ajutoare de stat, este cert pentru părți că, în principiu, articolele 87 CE și 88 CE nu se aplică ajutoarelor acordate înainte de aderare care nu mai sunt aplicabile după aderare.

91 Cu toate acestea, Comisia se întemeiază pe Protocolul nr. 8 drept *lex specialis* pentru a-și justifica competența. Tribunalul observă că acest regim diferă în mai multe privințe de regimul general prevăzut de Tratatul CE și de anexa IV la Actul privind condițiile de aderare a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană (JO 2003, L 236, p. 797, denumită în continuare „anexa IV la tratatul de aderare"). Astfel, conform punctului 1 din Protocolul nr. 8, anumite ajutoare de stat acordate de Republica Polonă pentru restructurarea sectoarelor specifice din industria siderurgică poloneză, care, conform articolelor 87 CE și 88 CE, nu ar fi în mod normal admisibile, sunt recunoscute ca fiind compatibile cu piața comună. În plus, este cert că mecanismul de tranziție care figurează în anexa IV la tratatul de aderare nu se referă decât la ajutoare de stat acordate înainte de aderare care sunt în continuare aplicabile după data aderării.

92 În consecință, trebuie analizat dacă dispozițiile Protocolului nr. 8 autorizau Comisia să își extindă competența de control în materie de ajutoare de stat la ajutorul în litigiu și dacă acestea constituiau un temei juridic suficient pentru interzicerea acestui ajutor.

93 În această privință, trebuie amintit că Protocolul nr. 8 face referire la ajutoarele acordate în perioada 1997-2003. Acesta autorizează un cuantum limitat de ajutoare pentru restructurare, acordat, pentru această perioadă (și anume înainte de aderarea Republicii Polone la Uniunea Europeană), anumitor întreprinderi enumerate în anexa 1 la protocol și interzice, în schimb, orice alt ajutor de stat pentru restructurare în favoarea industriei siderurgice.

94 Punctul 6 primul paragraf din Protocolul nr. 8 prevede în special că, în orice caz, cuantumul total al ajutoarele acordate în perioada 1997-2003 nu trebuie să depășească 3 387 070 000 PLN. Punctul 6 al treilea paragraf din Protocolul nr. 8 precizează că Republica Polonă nu mai acordă niciun alt ajutor pentru restructurarea industriei

siderurgice poloneze. În consecință, contrar afirmațiilor reclamantelor, aplicarea retroactivă a Protocolului nr. 8 este prevăzută la punctul 6, care se referă la perioada 1997-2003.

95 În sfârșit, având în vedere că, la momentul publicării Protocolului nr. 8, în septembrie 2003, această perioadă era aproape încheiată, nu poate fi convingător argumentul reclamantelor potrivit căruia singura semnificație a referinței la perioada 1997-2003 constă în faptul că respectivul calcul al ajutoarelor viitoare ar trebui efectuat ținând cont în mod retrospectiv de ajutoarele deja alocate, dar fără a se considera în mod retroactiv drept ilegale ajutoarele deja acordate.

96 Dimpotrivă, scopul Protocolului nr. 8 era să instituie un regim cuprinzător pentru autorizarea ajutoarelor destinate restructurării industriei siderurgice poloneze, și nu doar să evite cumulul de ajutoare de către întreprinderi beneficiare.

97 Din aceasta rezultă că, în raport cu anexa IV la tratatul de aderare și cu articolele 87 CE și 88 CE, Protocolul nr. 8 reprezintă o *lex specialis* care extinde controlul ajutoarelor de stat realizat de Comisie în temeiul Tratatului CE la ajutoarele acordate în favoarea reorganizării industriei siderurgice poloneze în perioada 1997-2003.

98 Nici celelalte argumente ale reclamantelor nu pot repune în discuție aplicabilitatea Protocolului nr. 8.

99 În ceea ce privește argumentul referitor la aplicabilitatea *ratione personae* a Protocolului nr. 8, potrivit căruia acesta din urmă nu vizează întreprinderile care nu sunt menționate în anexa 1, trebuie constatat că acest protocol se referă la industria siderurgică poloneză în ansamblu, ceea ce include automat reclamantele. Astfel, nu doar punctul 6 al treilea paragraf din Protocolul nr. 8 impune un cuantum total al ajutorului și exclude orice alt ajutor neprevăzut de acesta, ci și punctul 3 prevede expres că doar întreprinderile enumerate în anexa 1 (întreprinderi beneficiare) pot beneficia de ajutoarele de stat din cadrul programului de restructurare a industriei siderurgice poloneze. Dacă s-ar admite ca o întreprindere care nu este menționată în anexa 1 să poată păstra cuantumuri nelimitate de ajutor pentru restructurare primite înainte de aderare fără a reduce, în schimb, capacitățile de producție, Protocolul nr. 8 ar fi lipsit total de sens.

100 Cu privire la argumentul întemeiat pe punctul 4 litera (b) din Protocolul nr. 8 și potrivit căruia doar întreprinderile beneficiare nu pot prelua activele unei întreprinderi care nu este menționată în anexa 1 și care intră în faliment, trebuie arătat că reclamantele pornesc de la o interpretare eronată a acestei dispoziții. Astfel, acest punct nu se referă decât la întreprinderile beneficiare și nu permite, așadar, să se tragă concluzii pentru alte întreprinderi. În plus, presupunând chiar că punctul menționat prevede posibilitatea unui terț de a prelua activele unei întreprinderi aflate în faliment care nu este menționată în anexa 1 la Protocolul nr. 8, aceasta nu ar implica în niciun fel că terțul nu este obligat să restituie un ajutor ilegal primit de întreprinderea menționată.

101 În consecință, faptul că situația HCz poate fi comparată cu situația unei întreprinderi aflate în faliment care nu este menționată în anexa 1 la Protocolul nr. 8 nu este relevant. În consecință, critica aferentă acestuia, întemeiată pe o pretinsă încălcare a principiului egalității de tratament în aplicarea Protocolului nr. 8, trebuie de asemenea respinsă. În plus, HCz nu este nici o întreprindere beneficiară, nici o întreprindere aflată în faliment. Admiterea motivului întemeiat pe încălcarea principiului egalității de tratament ar conduce, în esență, la repunerea în discuție a Protocolului nr. 8, care, în calitate de izvor de drept primar, face parte din Tratatul CE.

102 Cu privire la argumentul potrivit căruia Comisia și-a depășit competența, trebuie amintit că punctul 18 din Protocolul nr. 8 prevede că, în cazul în care, în perioada de restructurare, Republica Polonă a acordat industriei siderurgice și în special întreprinderilor beneficiare ajutoare de stat suplimentare incompatibile, Comisia adoptă măsurile necesare pentru a solicita întreprinderilor implicate rambursarea tuturor ajutoarelor acordate cu încălcarea condițiilor stabilite în acest protocol. Aceste măsuri necesare includ măsuri de control în temeiul articolului 88 CE. Din aceasta rezultă că, în speță, Comisia era competentă pentru a controla respectarea dispozițiilor Protocolului nr. 8.

103 În sfârșit, cu privire la argumentele invocate în vederea contestării legalității articolului 4 din decizie, trebuie constatat că, în conformitate cu punctul 10 din Protocolul nr. 8, Comisia este competentă pentru a aproba orice altă modificare a planului global de restructurare și a planurilor individuale de afaceri și că, la articolul 4 din decizie, Comisia a reamintit anumite condiții care rezultă deja din Protocolul nr. 8.

104 În consecință, motivul întemeiat pe o încălcare a Protocolului nr. 8 trebuie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe erori vădite de apreciere

— Argumentele părților

105 Reclamantele susțin că o stabilire corectă a situației de fapt relevante ar fi determinat Comisia să considere că, prin preluarea mijloacelor de producție ale HCz la un preț corespunzător prețului pieței, ajutorul în litigiu fusese deja restituit.

106 Astfel, Curtea s-a pronunțat deja într-o cauză similară că, atunci când o societate beneficiară a unui ajutor a fost vândută la prețul pieței, prețul de vânzare reflectă consecințele ajutorului anterior, iar vânzătorul societății menționate este cel care păstrează beneficiul ajutorului. În acest caz, restabilirea situației anterioare ar trebui, în primul rând, să fie realizată prin rambursarea ajutorului de către vânzător. Cu toate acestea, dacă sumele obținute din privatizare au fost în final alocate statului, acesta ar cumula calitatea de vânzător și de persoană care acordă ajutorul, astfel încât restabilirea situației anterioare nu ar putea fi realizată prin rambursarea ajutorului (Hotărârea Curții din 20 septembrie 2001, Banks, C-390/98, Rec., p. I-6117, punctele 78 și 79).

107 În speță, ISD a cumpărat la un preț care corespunde valorii pieței, de la TFS, acțiunile deținute în HSCz și de la HCz, acțiunile MH și ale MH Plus, precum și acțiunile a zece filiale ale HCz. Astfel, în urma vânzării, TFS și HCz, și anume întreprinderi deținute 100 % de statul polonez, sunt cele care ar reține beneficiul ajutorului în litigiu.

108 În cadrul replicii, reclamantele adaugă că, sub presiunea statului polonez, IUD a trebuit să ofere un preț considerabil mai mare față de oferta sa inițială și care includea în plus un angajament de garanție în favoarea MH. Angajamentul menționat presupune totuși recunoașterea expresă în favoarea IUD a dreptului de a exercita o cale de atac împotriva unei eventuale decizii a Comisiei prin care se dispune recuperarea ajutorului.

109 Reclamantele recunosc recentele dezvoltări ale jurisprudenței Banks, punctul 106 de mai sus, în Hotărârea Curții din 29 aprilie 2004, Germania/Comisia (C-277/00, Rec., p. I-3925, denumită în continuare „Hotărârea SMI”), și în Hotărârea Tribunalului din 19 octombrie 2005, CDA Datenträger Albrechts/Comisia (T-324/00, Rec., p. II-4309). Totuși, în opinia reclamantelor, această jurisprudență are drept consecință faptul că, atunci când beneficiarul a devenit o parte integrantă din grupul cumpărătorului, recuperarea ajutorului de la beneficiar îl va afecta din punct de vedere economic și pe cumpărător, care, dacă este cazul, a rambursat deja ajutorul plătind un preț conform

pieței. Dacă, în plus, vânzătorul pachetului de acțiuni ar fi statul însuși, care trebuie să recupereze ajutorul în discuție, statului respectiv i s-ar rambursa ajutorul de două ori.

110 Comisia susține că acest motiv trebuie considerat ca fiind fără obiect, întrucât reclamantele contestă un punct care nu este prevăzut în decizie.

— Aprecierea Tribunalului

111 În vederea analizării argumentului potrivit căruia ISD a preluat activele HCz la prețul pieței, trebuie să se distingă două etape. Într-o primă etapă, MH și MH Plus, două filiale ale HCz deținute 100 % de aceasta, au preluat de la HCz activele siderurgice și alte active necesare în vederea producției (asset deal). În a doua etapă, HCz a vândut MH și MH Plus către ZPD Steel (devenită ISD), o filială a IUD deținută 100 % de aceasta (share deal).

112 Cu privire la „asset deal", este cert că MH și MH Plus nu au plătit niciun preț de cumpărare către HCz în schimbul transferului de active de la HCz către aceste societăți de salvare. Temerea Comisiei că, în urma acestei restructurări, HCz poate deveni o „formă fără fond" care ar împiedica orice recuperare a ajutoarelor declarate incompatibile, în pofida prezenței la început a unor active substanțiale, era, așadar, întemeiată. În consecință, doar o obligație de rambursare în solidar ar permite Republicii Polone să se adreseze oricărei întreprinderi beneficiare.

113 Cu privire la „share deal", trebuie constatat că achiziționarea MH și a MH Plus de către ISD, care nu era, de altfel, încheiată la data adoptării deciziei, nu este analizată în decizie. Astfel, rezultă din dispozitivul și din considerentele acesteia că doar prima etapă, și anume aspectele referitoare la transferurile de active ale HCz (asset deal), face obiectul deciziei.

114 În plus, conform unei jurisprudențe constante, în cadrul unei acțiuni în anulare, legalitatea unui act comunitar trebuie apreciată în funcție de elementele de fapt și de drept existente la data adoptării actului (a se vedea Hotărârea Curții din 7 februarie 1979, Franța/Comisia, 15/76 și 16/76, Rec., p. 321, punctul 7, și Hotărârea SMI, punctul 109 de mai sus, punctul 39 și jurisprudența citată).

115 Or, la data adoptării deciziei, și anume 5 iulie 2005, HCz era încă proprietara societăților MH și MH Plus, întrucât vânzarea către ISD nu a avut loc decât la 30 septembrie 2005. Totuși, această vânzare ulterioară a MH către ISD nu are efecte asupra legalității deciziei. Astfel, evenimente ulterioare adoptării deciziei nu pot determina în mod retroactiv nelegalitatea acesteia. În consecință, prezentul motiv este lipsit de efect, întrucât reclamantele contestă o operațiune care nu a fost analizată în decizie.

116 Din aceasta rezultă că argumentele reclamantelor ISD și IUD întemeiate pe Hotărârea Banks, punctul 106 de mai sus, pe Hotărârea SMI și pe Hotărârea CDA Datenträger Albrechts/Comisia, punctul 109 de mai sus, nu au nicio relevanță în cadrul prezentei cauze. Astfel, în Hotărârea Banks, Curtea a analizat posibilitatea de a solicita rambursarea ajutorului ulterior vânzării întreprinderii beneficiare. Hotărârile subsecvente SMI și CDA Datenträger Albrechts/Comisia se referă la situații în care, contrar cazului în speță, vânzarea avusese loc anterior adoptării deciziei prin care s-a dispus recuperarea ajutorului.

117 În urma adoptării deciziei prin care se dispune recuperarea ajutorului în litigiu, autoritățile poloneze trebuie să analizeze, în cadrul aplicării deciziei, modalitățile de rambursare, inclusiv aspectul privind ce parte din suma totală trebuie rambursată de fiecare dintre întreprinderile debitoare solidare.

118 Rezultă din ansamblul considerațiilor de mai sus că motivul întemeiat pe erori vădite de apreciere a situației de fapt trebuie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea dreptului de a prezenta observații

— Argumentele părților

119 Reclamantele ISD și IUD pretind că, deși Comisia avea cunoștință de ajutoarele în discuție, rezumatul deciziei de deschidere nu menționează ajutorul în litigiu. În decizia de deschidere sunt prezentate anumite elemente de drept relevante, dar nu se face referire la niciun fapt referitor la orice ajutor precum ajutorul în litigiu. Acest mod de redactare nu a permis IUD să afle care ajutoare făceau obiectul investigației. În consecință, IUD nu ar fi știut că era necesar să prezinte observații cu privire la ajutoarele în discuție. Așadar, aceasta nu a putut să își exercite dreptul care îi este recunoscut la articolul 88 CE și la articolul 6 din Regulamentul nr. 659/1999.

120 În cadrul replicii, reclamantele recunosc că invitația de a prezenta observații, publicată în Jurnalul Oficial, menționează în special perioada care face obiectul procedurii de investigare. Totuși, aceste informații nu sunt cuprinse decât în decizia de deschidere în versiunea publicată în limba originală (polona), iar nu în rezumat. Or, IUD a considerat că poate să ia cunoștință de decizia de deschidere în temeiul rezumatului publicat în limba engleză.

121 Comisia respinge aceste argumente. Aceasta arată că, în etapa deschiderii procedurii oficiale de investigare, evaluarea juridică a situației de fapt relevante este în mod necesar preliminară, însă decizia de deschidere evidențiază în mod clar că s-a analizat dacă există alte ajutoare plătite către HCz și către HSCz începând din 1997.

— Aprecierea Tribunalului

122 Este adevărat că în rezumatul deciziei de deschidere, care identifică HCz drept potențial beneficiar al unui ajutor de stat, nu sunt menționate nici ajutorul în litigiu, nici perioada 1997-2003.

123 Cu toate acestea, rezultă din însăși natura unui rezumat că acesta nu poate cuprinde toate informațiile menționate în decizia de deschidere. În plus, rezultă clar din invitația de a prezenta observații, publicată în Jurnalul Oficial, că doar textul în limba polonă este autentic. În sfârșit, decizia de deschidere este adresată Republicii Polone, a cărei limbă oficială este polona. În consecință, reclamantele nu puteau să se limiteze să ia cunoștință de decizia de deschidere doar pe baza rezumatului publicat în limba engleză. În propriul interes, reclamantele ar fi trebuit să trebuit să efectueze o traducere a acestei decizii dacă, în pofida faptului că ISD este o întreprindere poloneză, acestea nu au înțeles-o.

124 În ceea ce privește decizia de deschidere propriu-zisă, rezultă din jurisprudență că etapa procedurii de investigare, prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, este destinată să permită Comisiei să obțină informații complete cu privire la toate datele cauzei (Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 38).

125 Conform articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, decizia de deschidere sintetizează elementele relevante de fapt și de drept, include o „evaluare preliminară" a Comisiei cu privire la măsura propusă și indică îndoielile privind compatibilitatea acesteia cu piața comună. În plus, prin această decizie se solicită statului membru în cauză și celorlalte persoane interesate să își prezinte observațiile.

126 Astfel cum reiese din textul dispoziției menționate mai sus, analiza Comisiei prezintă în mod necesar un caracter preliminar. Rezultă că aceasta nu poate fi obligată să prezinte o analiză completă cu privire la ajutorul în discuție în comunicarea privind deschiderea acestei proceduri. În schimb, este necesară definirea în mod suficient de către Comisie a cadrului investigației sale, pentru a nu lipsi de conținut dreptul persoanelor interesate de a-și prezenta observațiile [Hotărârea Tribunalului din 31 mai 2006, Kuwait Petroleum (Nederland)/Comisia, T-354/99, Rec., p. II-1475, punctul 85].

127 Cu toate acestea, punctele 6, 32 și 51 din decizia de deschidere, al cărei text în limba polonă a fost publicat în Jurnalul Oficial, evidențiază în mod clar că, în speță, Comisia a analizat aspectul dacă existau mai multe ajutoare plătite către HCz și HSCz începând din 1997. Astfel, la punctul 6, Comisia constată că, „[p]e baza informațiilor disponibile în prezent, ar părea că HCz a primit diferite ajutoare publice încă de la începutul perioadei de restructurare, în 1997". La punctul 32, Comisia precizează că, „[î]n cadrul acestei proceduri, orice ajutor acordat către HCz începând cu 1 ianuarie 1997 ar trebui luat în considerare". În consecință, aceasta solicită autorităților poloneze „[i]nformații detaliate privind cuantumurile și repartizarea tuturor ajutoarelor publice acordate de [Republica] Polonă către HCz începând din 1997" (punctul 51).

128 Deși decizia de deschidere nu menționează expres ajutoare pentru restructurare, nici suma de 19 699 452 PLN, totuși rezultă în mod clar din prevederile deciziei că, în speță, Comisia inițiază o procedură exhaustivă care vizează toate ajutoarele acordate către HCz din 1997.

129 Rezultă din considerațiile de mai sus că, în decizia de deschidere, Comisia a definit în mod suficient cadrul investigației sale, astfel încât terții interesați să fie în măsură să își prezinte observațiile. În consecință, acest motiv trebuie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime

— Argumentele părților

130 Reclamantele ISD și IUD susțin că abținerea Comisiei de a menționa cu precizie în decizia de deschidere ajutoarele de stat a căror desființare o solicită în decizie are drept rezultat de asemenea nelegalitatea deciziei, care rezultă din încălcarea principiului protecției încrederii legitime. Acestea afirmă că încrederea lor legitimă ar fi constat și în faptul că IUD a estimat că, în aplicarea jurisprudenței Banks, punctul 106 de mai sus, ajutorul în litigiu va fi considerat rambursat și că ajutorul acordat anterior anului 2003 fusese comunicat în mod corespunzător Comisiei.

131 În cadrul motivului următor, reclamantele adaugă că, în speță, Comisia le-a dat motive să aibă certitudinea că ajutoarele primite de HCz nu vor fi desființate. Chiar dacă s-a stabilit că ajutorul în litigiu era ilegal, în speță există condiții cu totul excepționale. Astfel, după ce Comisia a recunoscut în expunerea de motive a propunerii sale din 26 mai 2003 pentru o decizie a Consiliului că prelungirea derogării prevăzute la articolul 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2 ar avea drept efect să determine în mod retroactiv legalitatea ajutoarelor care au fost acordate în mod nelegal începând de la intrarea în vigoare a acordului european, reclamantele ar fi putut să creadă în mod întemeiat că, în privința ajutoarelor primite de HCz, Comisia nu va solicita recuperarea. Acestea arată că, deși ajutorul în litigiu nu a fost notificat în sensul articolelor 87 CE și 88 CE, acesta ar fi fost „comunicat în mod corespunzător" Comisiei, conform procedurilor relevante din Protocolul nr. 2.

132 Comisia contestă aceste argumente și afirmă că reclamantele nu pot invoca în speță principiul protecției încrederii legitime.

— Aprecierea Tribunalului

133 Cu privire la pretinsa lipsă de precizie a deciziei de deschidere, trebuie să se facă trimitere la analiza motivului precedent, în care, după ce s-a amintit că o astfel de decizie prezintă în mod necesar un caracter preliminar, s-a considerat că, în decizia de deschidere, Comisia a definit totuși în mod suficient cadrul investigației (a se vedea punctele 126-129 de mai sus). În consecință, inexistența unei referințe exprese la ajutorul în litigiu în decizia de deschidere nu poate permite reclamantelor să invoce o încălcare a principiului protecției încrederii legitime.

134 În măsura în care reclamantele invocă încrederea în faptul că ajutorul în litigiu ar fi considerat drept rambursat, trebuie constatat că o astfel de încredere nu poate fi protejată în temeiul principiului protecției încrederii legitime. Astfel, reclamantele nu au fost nici încurajate de un act al Comunității să adopte o decizie care ulterior a determinat consecințe negative pentru acestea (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 28 aprilie 1988, Mulder, 120/86, Rec., p. 2321, punctul 24) și nici nu au fost beneficiarele unui act administrativ favorabil al unei instituții comunitare care a fost revocat retroactiv de aceasta din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 aprilie 1997, de Compte/Parlamentul European, C-90/95 P, Rec., p. I-1999, punctul 35 și jurisprudența citată). În orice caz, Hotărârea Banks, punctul 106 de mai sus, nu are efecte asupra legalității deciziei (a se vedea punctul 116 de mai sus).

135 Cu privire la pretinsa dobândire retroactivă a legalității de ajutoarele ilegale, trebuie amintit că întreprinderile beneficiare ale unui ajutor nu ar putea avea o încredere legitimă în legalitatea ajutorului decât dacă acesta a fost acordat cu respectarea procedurii prevăzute la articolul 88 CE și că un operator economic diligent trebuie să fie în mod normal în măsură să se asigure că această procedură a fost respectată (Hotărârea Curții din 20 martie 1997, Alcan Deutschland, C-24/95, Rec., p. I-1591, punctul 25).

136 În speță, este cert că nu a avut loc nicio notificare a ajutorului în litigiu. Astfel, ajutorul în litigiu a fost acordat într-un moment când Republica Polonă nu era încă membră a Uniunii Europene. În consecință, nu era posibilă o notificare conform procedurii prevăzute la articolul 88 CE.

137 Reclamantele susțin că ajutorul în litigiu a fost „comunicat în mod corespunzător", conform procedurilor relevante din Protocolul nr. 2. În această privință, Tribunalul amintește că articolul 8 din Protocolul nr. 2 a introdus o interdicție generală a ajutoarelor publice de orice natură, cu excepția derogărilor autorizate în temeiul Tratatului CECO. Aceste articol prevede de asemenea o derogare, în ceea ce privește produsele „oțel CECO", pentru ajutoarele pentru restructurare, care era totuși supusă anumitor condiții și proceduri.

138 Cu toate acestea, procedurile menționate nu au putut să determine reclamantele să nutrească o încredere legitimă. Astfel, prin afirmația lor potrivit căreia ajutorul în litigiu a fost „comunicat în mod corespunzător", conform procedurilor din Protocolul nr. 2, reclamantele par să facă referire la Decizia 2003/588. În această decizie, Consiliul a constatat că programul de restructurare și planurile de afaceri prezentate Comisiei de Republica Polonă la 4 aprilie 2003 îndeplinesc cerințele articolului 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2. Or, trebuie constatat că planul de afaceri referitor la HCz nu a fost prezentat Comisiei. În consecință, acesta nu face obiectul aprobării cuprinse în Decizia 2003/588.

139 Cu privire la expunerea de motive a Comisiei privind propunerea sa pentru o decizie a Consiliului, menționată mai sus, potrivit căreia prelungirea derogării prevăzute la articolul 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2 ar avea drept efect să determine în mod retroactiv legalitatea ajutoarelor care fuseseră acordate în mod nelegal începând de la intrarea în vigoare a acordului european, trebuie constatat că aceste mențiuni nu se regăsesc în actul adoptat în final de Consiliu. Or, o simplă propunere a Comisiei pentru o decizie a Consiliului nu putea să determine o încredere legitimă a reclamantelor.

140 Rezultă din aceasta că motivul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime trebuie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999

— Argumentele părților

141 Reclamantele amintesc că, potrivit articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar. Or, prin intermediul deciziei, Comisia a încălcat principiul protecției încrederii legitime, principiul securității juridice și principiul egalității de tratament.

142 Cu privire, în primul rând, la principiul protecției încrederii legitime, reclamantele invocă argumentele prezentate la punctul 131 de mai sus.

143 Cu privire, în al doilea rând, la principiul securității juridice, reclamantele susțin că acesta se opune ca o instituție să solicite desființarea unui ajutor atunci când acesta a fost adus la cunoștința sa în cadrul unui program de restructurare a industriei siderurgice naționale, iar o altă instituție, la propunerea primei, a adoptat o decizie prin care acest program este declarat conform cu dreptul comunitar.

144 Cu privire, în al treilea rând, la principiul egalității de tratament, reclamantele evidențiază că, în speță, Comisia a tratat în mod radical diferit două categorii de persoane ale căror situații juridice și de fapt nu prezintă diferențe esențiale –

întreprinderile enumerate în anexa 1 la Protocolul nr. 8, pe de o parte, și entitatea economică ce a succedat societății HCz, pe de altă parte –, obligând Republica Polonă să recupereze ajutorul acordat către HCz, în timp ce ajutorul acordat întreprinderilor din anexa 1 a fost considerat compatibil cu tratatul.

145 Comisia contestă aceste argumente și susține în special că ajutorul în litigiu nu a fost aprobat în nici un moment de autoritățile comunitare sau poloneze în temeiul articolului 8 alineatul (4) din Protocolul nr. 2.

— Aprecierea Tribunalului

146 În cadrul acestui motiv, reclamantele invocă o încălcare a principiilor protecției încrederii legitime, securității juridice și egalității de tratament drept principii generale de drept comunitar în sensul articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999.

147 Cu privire, în primul rând, la pretinsa încălcare a principiului protecției încrederii legitime, trebuie să se facă trimitere la concluzia formulată la finalizarea analizei acestor argumente în cadrul motivului precedent (punctul 140 de mai sus).

148 Cu privire, în al doilea rând, la pretinsa încălcare a principiului securității juridice, nici o astfel de critică nu poate fi admisă, având în vedere considerațiile precedente. Astfel, precum s-a demonstrat mai sus, comportamentul Comisiei nu intră în conflict cu Decizia 2003/588, întrucât planul de afaceri referitor la HCz nu face obiectul acesteia din urmă. În plus, este cert că anexa 1 la Protocolul nr. 8 cuprindea numele entităților autorizate să primească ajutoare de stat, iar HCz nu figura în această anexă.

149 Cu privire, în al treilea rând, la pretinsa încălcare a principiului egalității de tratament, trebuie evidențiat că lipsa menționării societății HCz printre întreprinderile beneficiare este de altfel tocmai motivul care justifică un tratament diferit în raport cu acestea. În măsura în care Protocolul nr. 8 prevede un tratament diferit al întreprinderilor beneficiare și al întreprinderilor care nu sunt enumerate în anexa 1 la protocolul menționat, trebuie constatat că acest protocol, în calitate de izvor de drept primar, face parte din Tratatul CE.

150 Rezultă din toate considerațiile de mai sus că motivul întemeiat pe încălcarea articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999 trebuie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea Regulamentului nr. 794/2004

— Argumentele părților

151 În cazul în care Tribunalul ar considera fondate motivele de anulare invocate mai sus, reclamantele exprimă opinia că acesta ar trebui în egală măsură să anuleze articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din decizie, care se referă la calculul dobânzilor datorate. Astfel, Comisia a încălcat obiectivul prevăzut la articolele 9 și 11 din Regulamentul nr. 794/2004, și anume restabilirea situației astfel cum exista anterior acordării ajutorului ilegal (*status quo ante*), pe de o parte, întrucât a impus dobânzi aferente restituirilor de dobânzi și, pe de altă parte, întrucât a ales o rată de referință total diferită de realitatea pieței poloneze din perioada 1997-2004.

152 În primul rând, reclamantele susțin că, în dreptul polonez, dobânzile nu se plătesc decât cu privire la capitalul arieratelor fiscale, iar legile fiscale nu prevăd capitalizarea dobânzilor datorate în raport cu aceste arierate. În consecință, întreprinderile beneficiare nu s-ar afla într-o situație identică cu aceea în care se aflau înainte de acordarea ajutoarelor, ci într-o situație mai puțin favorabilă.

153 În al doilea rând, reclamantele arată că, astfel cum se explică în detaliu în opinia atașată în anexa A la prezenta acțiune, în perioada 1997-2004, era foarte rar ca întreprinderile să obțină capitaluri externe pe termen lung (cinci ani sau mai mult) prin utilizarea de obligațiuni și de împrumuturi bancare exprimate în PLN. Întreprinderile preferau împrumuturile în monede străine față de cele în monedă națională, iar „moneda străină preponderentă" în acest context era dolarul american (USD).

154 Întrucât a dorit să aplice rata dobânzii aferente obligațiunilor Trezoreriei poloneze, Comisia nu a utilizat rata care reflectă în mod corect avantajul de care a beneficiat HCz. Dimpotrivă, ratele dobânzii aferente obligațiunilor Trezoreriei au drept efect supraevaluarea acestui avantaj, iar restituirea dobânzilor ar situa întreprinderile beneficiare într-o situație mai puțin favorabilă față de *status quo ante*. În realitate, ratele determinante ar trebui să se situeze între 4,24 % și 7,51 %, în timp ce rata propusă de Comisie oscilează între 5,50 % și 19,70 %. După anularea articolului 3 alineatul (2) al doilea paragraf din decizie, Tribunalul ar trebui să adreseze din nou Comisiei chestiunea privind dobânzile pentru adoptarea unei noi decizii în sensul anexei A la prezenta acțiune. Reclamantele încheie prin rezumarea procedurii de calcul prezentate în anexa A și prezintă rezultatele pentru anii 1997-2006.

155 Comisia respinge aceste argumente.

— Aprecierea Tribunalului

156 Ultimul motiv al reclamantelor se referă la ratele dobânzii aplicabile recuperării ajutorului în litigiu. În acest context, reclamantele atacă nu doar decizia, ci și scrisoarea din 7 iunie 2006, în care Comisia a stabilit această rată.

157 Cu privire la decizie, trebuie constatat că, la articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf, Comisia se limitează să menționeze că sumele care trebuie recuperate includ dobânzile începând de la data acordării ajutorului către HCz până la data recuperării acestora, iar dobânzile se calculează în conformitate cu dispozițiile capitolului V din Regulamentul nr. 794/2004. În măsura în care reclamantele contestă rata dobânzii aplicabile recuperării ajutorului în litigiu, motivul acestora este, așadar, lipsit de obiect, întrucât această rată nu este stabilită nici în dispozitiv, nici în considerentele deciziei.

158 În plus, trebuie arătat că, în considerentul (147) al deciziei, Comisia a recunoscut în mod expres că, întrucât în perioada vizată de acordarea ajutorului în litigiu Polonia nu avea o rată swap interbancară pe cinci ani, rata dobânzii aplicabile recuperării ajutorului în litigiu trebuia să se întemeieze, conform articolului 9 alineatul (4) din Regulamentul nr. 794/2004, pe rata dobânzii disponibile care trebuie considerată adecvată pentru perioada respectivă.

159 În măsura în care reclamantele contestă metoda de calcul al dobânzilor cuprinsă în decizie, trebuie arătat că respectivele constatări de la articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din decizie au caracter pur declarativ, din moment ce acestea se limitează să facă referire la dispozițiile relevante din capitolul V din Regulamentul nr. 794/2004. Astfel, metoda pentru calcularea dobânzilor rezultă chiar din Regulamentul nr. 794/2004. Or, reclamantele nu invocă o excepție de nelegalitate cu privire la aceste regulament.

160 Cu privire la scrisoarea din 7 iunie 2006, în care Comisia a stabilit rata dobânzii care trebuie aplicată pentru recuperarea ajutorului în litigiu, reclamantele susțin, în esență, că rata de referință aleasă de Comisie este total diferită de realitatea pieței poloneze din perioada respectivă, iar dobânzile nu ar trebui să fie calculate pe o bază compusă.

161 Cu toate acestea, trebuie constatat că aceste motive nu sunt fondate.

162 Astfel, cu privire la metoda de stabilire a ratei dobânzii, articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul nr. 794/2004 prevede doar că rata dobânzii aplicabile recuperării trebuie stabilită în „strânsă cooperare" cu statul membru în cauză.

163 Or, corespondența purtată între Comisie și autoritățile poloneze, pe care aceasta a prezentat-o în urma unei întrebări adresate de Tribunal, evidențiază că rata dobânzii aplicabile recuperării ajutorului în litigiu a fost stabilită, într-adevăr, în „strânsă cooperare" cu Republica Polonă. Astfel, în scrisoarea din 13 martie 2006, autoritățile poloneze au propus drept rată a dobânzii de recuperare ratele obligațiunilor Trezoreriei pe cinci ani și, respectiv, pe zece ani. Având în vedere situația piețelor de capitaluri din Polonia în perioada respectivă, care era caracterizată de rate foarte ridicate, dar care scădeau rapid, acestea au solicitat să se efectueze o actualizare anuală a acestor rate, iar dobânzile să nu fie calculate pe o bază compusă.

164 Comisia a acceptat partea cea mai importantă a acestor propuneri. Desigur, Comisia a considerat că, pentru motive de coerență, în loc să se utilizeze două rate diferite, doar rata aferentă obligațiunilor pe cinci ani trebuia să fie aplicată în cursul întregii perioade 1997-2004. Totuși, în cadrul stabilirii ratei aplicabile conform articolului 9 alineatul (4) din Regulamentul nr. 794/2004, Comisia dispunea de o anumită marjă de apreciere. De altfel, alegerea unei rate unice nu a fost nici măcar contestată de reclamante.

165 Cu privire la metoda de aplicare a dobânzii și, în special, cu privire la calcularea dobânzilor pe o bază compusă, este adevărat că argumentul Republicii Polone a fost respins de Comisie. Cu toate acestea, articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 794/2004 prevede expres că rata dobânzii se aplică pe o bază compusă până la data recuperării ajutorului, iar dobânzile acumulate pe parcursul anului precedent produc dobânzi în fiecare an următor. În plus, articolul 13 din Regulamentul nr. 794/2004 prevede că articolele 9 și 11 se aplică cu privire la orice decizie de recuperare notificată după data intrării în vigoare a acestui regulament. Întrucât Regulamentul nr. 794/2004 a intrat în vigoare în mai 2004, în consecință, acesta era aplicabil la momentul adoptării deciziei, astfel încât Comisia era obligată să solicite calcularea dobânzii pe o bază compusă.

166 În aceste condiții și având în vedere că autoritățile poloneze au propus ratele de referință în litigiu, nu se poate considera că, în speță, Comisia nu și-a îndeplinit obligația de stabili rata dobânzii aplicabile recuperării ajutorului în litigiu în strânsă cooperare cu Republica Polonă, că a săvârșit o eroare vădită de apreciere sau că aplicat în mod greșit respectiva rată a dobânzii pe o bază compusă.

167 Rezultă că motivul întemeiat pe încălcarea Regulamentului nr. 794/2004 trebuie respins.

168 Întrucât toate motivele invocate de reclamante au fost respinse, acțiunile trebuie, în consecință, respinse în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

169 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamantele au căzut în pretenții, se impune obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunile.

2) Obligă ISD Polska sp. z o.o. și Industrial Union of Donbass Corp. la plata cheltuielilor de judecată.

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 1 iulie 2009.

Semnături

Cuprins

Cadrul juridic . . . . . II - 2192

Situația de fapt . . . . . II - 2200

Procedura și concluziile părților . . . . . II - 2205

În drept . . . . . II - 2208

Cu privire la admisibilitatea acțiunilor . . . . . II - 2208

Cu privire la calitatea procesuală activă . . . . . II - 2208

— Argumentele părților . . . . . II - 2208

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2210

Cu privire la caracterul tardiv al acțiunilor . . . . . II - 2212

— Argumentele părților . . . . . II - 2212

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2214

Cu privire la admisibilitatea acțiunii împotriva scrisorii din 7 iunie 2006 . . . . . II - 2215

— Argumentele părților . . . . . II - 2215

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2217

Cu privire la admisibilitatea celui de al treilea, a celui de al patrulea și a celui de al șaselea capăt de cerere . . . . . II - 2219

Argumentele părților . . . . . II - 2219

Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2220

Cu privire la fond . . . . . II - 2221

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea Protocolului nr. 8 . . . . . II - 2221

— Argumentele părților . . . . . II - 2221

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2223

Cu privire la motivul întemeiat pe erori vădite de apreciere . . . . . II - 2227

— Argumentele părţilor . . . . . II - 2227

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2229

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea dreptului de a prezenta observaţii . . . . II - 2231

— Argumentele părţilor . . . . . II - 2231

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2232

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului protecţiei încrederii legitime II - 2234

— Argumentele părţilor . . . . . II - 2234

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2235

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999 . . . . . II - 2237

— Argumentele părţilor . . . . . II - 2237

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2238

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea Regulamentului nr. 794/2004 . . . . . II - 2239

— Argumentele părţilor . . . . . II - 2239

— Aprecierea Tribunalului . . . . . II - 2241

Cu privire la cheltuielile de judecată . . . . . II - 2244